

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด และศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ซึ่งเป็นการการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้สอนช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) จำนวน 6 คน และนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ อุทัยธานี และชัยนาท จำนวน 159 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการจัดการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SMDI ใน 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) วิทยาศาสตร์ และศิลปะ ซึ่งในแต่ละแผนมีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน และแบบทดสอบวัดความสามารถการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียน ดำเนินการโดยทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ ระหว่างที่ทำการสอนได้ปรับปรุงแก้ไขแผนการสอนไปพร้อมกัน เมื่อทดลองสอนจบให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบฉบับเดิมอีกครั้งหนึ่ง ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SMDI ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4 ขั้น คือ ขั้นเสนอความคิด ขั้นการคิดหลากหลาย ขั้นพัฒนาองค์ความรู้ และขั้นนำไปประยุกต์ใช้ ตัวแปรตาม คือ ทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล 5 ด้านได้แก่ การจำแนก การจัดประเภท การอุปมาอุปมัย อนุกรม และการสรุปความ

ผลการวิจัยปรากฏผลดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยการศึกษา แนวคิด รูปแบบ กระบวนการวิธีการ ทฤษฎี จากผู้รู้ และแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีเหตุผล แล้วนำมาสังเคราะห์จัดทำเป็นแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SMDI ซึ่งมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 4 ขั้น คือ ขั้นเสนอความคิด ขั้นการคิดหลากหลาย ขั้นพัฒนาองค์ความรู้ และขั้นนำไปประยุกต์ใช้ สามารถพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนได้

2. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) สรุปผลดังนี้

2.1 นักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SMDI มีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผล ร้อยละ 76.32 ของนักเรียนทั้งหมด และนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมดมีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม

2.2 นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ป.4-6) ที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SMDI มีความสามารถในการคิดอย่างมีเหตุผลหลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01